

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2021r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 stycznia 2021r. w Suwałkach

sprawy **K. C.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo emerytury pomostowej

w związku z odwołaniem K. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 20 października 2020 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje K. C. prawo do emerytury pomostowej od 5 stycznia 2021r.

UZASADNIENIE

Decyzją z 20.10.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił K. C. prawa do emerytury pomostowej. Wskazując na przepisy ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1924) oraz ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.) podniósł, iż wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych, ponadto nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił następujących okresów zatrudnienia: od 19.09.1977 r. do 3.07.1978 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (...), od 1.10.1979 r. do 3.04.1991 r. w Przedsiębiorstwie (...) w E. oraz od 6.09.1993 r. do 31.07.1994 r. na stanowisku kierowcy autokaru, ponieważ nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Nie uznał także okresu od 1.01.2020 r. ponieważ nie został zgłoszony jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych.

Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy uznał okresy zatrudnienia od 1.10.2014 r. do 31.12.2016 r. oraz od 1.01.2017 r. do 4.05.2018 r. oraz od 1.06.2018 r. do 31.12.2019 r. to jest łącznie 3 lata 9 miesięcy i 20 dni (po wyłączeniu okresów nieskładkowych).

W odwołaniu od tej decyzji K. C. domagał się jej zmiany i ustalenia, że przysługuje mu prawo do emerytury pomostowej po uwzględnieniu do stażu pracy w warunkach szczególnych spornych okresów pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje :

K. C. (ur. (...)) z wnioskiem o emeryturę pomostową wystąpił 17.08.2020 r., tak więc ukończył wymagane 60 lat. Za udowodnione organ rentowy uznał 26 lat 1 miesiąc i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Ponadto po wezwaniu przez Sąd, K. C. złożył do akt świadectwo pracy wystawione 4.01.2021 r. przez (...) sp. z o.o. w E., dokumentujące rozwiązanie na mocy porozumienia stron z dniem 4.01.2021 r. stosunku pracy K. C. (świadectwo k. 16 akt).

Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy uznał okresy zatrudnienia od 1.10.2014 r. do 31.12.2016 r., od 1.01.2017 r. do 4.05.2018 r. oraz od 1.06.2018 r. do 31.12.2019 r. w (...)spółka z o.o. w E. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy autobusu, to jest łącznie 3 lata 9 miesięcy i 20 dni (po wyłączeniu okresów przebywania na zasiłkach chorobowych). Wnioskodawca nie ubiegał się o zaliczenie zatrudnienia w (...) po 31.12.2019 r., gdyż ze względu na stan zdrowia nie pracował już na stanowisku kierowcy autobusu.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił następujących okresów zatrudnienia:

1. od 19.09.1977 r. do 3.07.1978 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) na stanowisku pomocnika operatora (świadectwo pracy k. 10, karty wynagrodzeń k. 11-12 akt rentowych, akta osobowe koperta – k.30);
2. od 1.10.1979 r. do 3.04.1991 r. w Przedsiębiorstwie (...) w E. na stanowiskach pomocnik maszynisty sprzętu ciężkiego, maszynista sprzętu ciężkiego, operator, kierowca (świadectwo pracy k. 16 akt rentowych, akta osobowe – koperta k.28);
3. od 6.09.1993 r. do 31.07.1994 r. w Biurze (...) w S. na stanowisku kierowcy autokaru (umowa o pracę, potwierdzenie ubezpieczenia, upoważnienie k.40-42 akt rentowych);

ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Nie uznał także okresu od 1.01.2020 r. ponieważ nie został zgłoszony jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych.

K. C. zgłosił wnioski dowodowe (zeznania świadków) dotyczące wyłącznie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w E.. Z tego okresu pozyskano też akta osobowe. Wnioskodawca zatrudniony był w tym przedsiębiorstwie w pełnym wymiarze czasu pracy 11 lat 6 miesięcy i 29 dni. Przyjęty został do pracy 1.10.1979 r. na okres próby do 14.10.1979 r. na stanowisko pomocnika maszynisty sprzętu ciężkiego, a od 15.10.1979 r. zatrudniony został na tym stanowisku na czas nieokreślony (k.26-27 akt osobowych, koperta k.28). Zatrudniając się w tym przedsiębiorstwie posiadał uprawnienia maszynisty do obsługi ciężkich maszyn budowlanych i drogowych, specjalność „spycharki”, które zdobył w trakcie zatrudnienia w poprzednim zakładzie pracy - (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) na stanowisku pomocnika operatora. Został wówczas skierowany na kurs, który ukończył 30.06.1978 r. (odpis zaświadczenia k. 32 akt osobowych). Po wyłączeniu 14 dni okresu próby, cały pozostały okres zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie Sąd zaliczył do pracy w warunkach szczególnych (tj. 11 lat 6 miesięcy i 15 dni).

W aktach osobowych znajdują się liczne dokumenty potwierdzające zmianę stanowiska bądź uposażenia, z których wynika, że wnioskodawca pracował na stanowiskach pomocnika maszynisty sprzętu ciężkiego, operatora, maszynisty spycharki, kierowcy. Od 1.09.1980 r. powierzono mu stanowisko maszynisty sprzętu ciężkiego, od 1.04.1982 r. maszynisty spycharki, a od 1.08.1982 r. przeniesiono na stanowisko kierowcy. Przeniesienie na stanowisko kierowcy wiązało się ze zdobyciem w listopadzie 1981 r. uprawnień do prowadzenia pojazdów powyżej 3,5 tony, co potwierdza okazane na rozprawie prawo jazdy (k.32 odw.).

Z zeznań przesłuchanych świadków zatrudnionych w tym przedsiębiorstwie w porównywalnym okresie: S. K. – referenta ds. rozliczeń, płac, M. K. – dyspozytora, a następnie kierownika ds. transportu i M. Z. – mechanika, wynika, że wnioskodawca pracował na spręcie ciężkim – na spycharkach gąsienicowych, a potem jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony (S., K.). Przedsiębiorstwo (...) w E. świadczyło usługi przewozowe na terenie całej Polski, wynajmowało sprzęt ciężki na prowadzone przez inne firmy budowy, zimą świadczyło usługi odśnieżania. Praca wykonywana była w akordzie, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie było przerw wynikających z braku zleceń (k.33-34). Z akt osobowych nie wynika też, by K. C. korzystał z urlopów bezpłatnych czy innych przerw w zatrudnieniu.

Przy ustalaniu pracy w warunkach szczególnych jako operatora sprzętu ciężkiego, Sąd uwzględnił cały okres zatrudnienia na czas nieokreślony w Przedsiębiorstwie (...) w E., w tym również okresy, gdy zgodnie z angażami świadczył pracę na stanowisku „pomocnika operatora”. Przesądził o tym fakt, że już w momencie zatrudnienia wnioskodawca posiadał uprawnienia do obsługi ciężkich maszyn drogowych i budowlanych. Ponadto istotne były również zeznania M. K., który wskazał, że zatrudnienie na stanowisku pomocnika służyło do przyuczenia, później taki pracownik sam obsługiwał sprzęt w zastępstwie nieobecnych pracowników, którym taki sprzęt był powierzony. Wnioskodawca miał uprawnienia do obsługi ciężkiego sprzętu, nie musiał się więc przyuczać, a brak wykwalifikowanych operatorów powodował, że od początku sam obsługiwał spycharki gąsienicowe. Ustalenia wynikające z akt osobowych i zeznań świadków są spójne z wyjaśnieniami wnioskodawcy. Wiarygodne są również twierdzenia wnioskodawcy i zeznania świadków, co do prowadzenia samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony. Przedsiębiorstwo dysponowało tylko jednym samochodem dostawczym na potrzeby zaopatrzenia i nie jeździł nim K. C..

Sąd zważył, co następuje :

Ustawa z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1924) zastąpiła nowymi regulacjami, określającymi zasady nabywania wcześniejszych emerytur z tytułu pracy w warunkach szczególnych, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS, określające zasady przyznawania emerytur z tytułu tego rodzaju pracy. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach, na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone. Ustawa ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania emerytury pomostowej do osób urodzonych po 31.12.1948 r., które pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) rozpoczęły przed 01.01.1999 r. (art. 4 pkt 5 ustawy).

Wskazany cel ustawy o emeryturach pomostowych realizują przepisy określające warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia, w tym art. 4 i art. 49. W myśl pierwszego z nich, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31.12.1948 r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący, co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 01.01.1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6. po dniu 31.12.2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z unormowania tego wynika, że przy nabywaniu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1.01.2009 r. okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej, jednakże dotyczy to wyłącznie sytuacji spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich pozostałych przesłanek określonych w art. 4, gdyż muszą one być spełnione łącznie.

Na podstawie art. 49 ustawy pomostowej prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Z powyższego wynika, że warunkiem nabycia emerytury pomostowej w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się określonym stażem w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. po 31 grudnia 2008 r. Natomiast jeżeli osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i z tego względu posiada jedynie staż pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 tej ustawy).

W tym miejscu należy przytoczyć jeden z licznych wyroków Sądu Najwyższego w tej kwestii np. z 13.03.2012 r. sygn. II UK 164/11 (LEX 1289168), w którym wskazał, iż warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 1.01.2009 r. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (por. również wyrok Sądu Najwyższego z 4.09.2012 r. sygn. I UK 164/12, LEX 1284720 i z 4.12.2013 r. II UK 159/13, LEX 1405231 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 2.04.2014 r. sygn. III AUa 2302/13, LEX 1506769).

Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach, to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się

jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1, a w szczególnym charakterze załącznik nr 2 do ustawy.

W niniejszym postępowaniu odwołujący wykazał, iż zarówno przed, jak i po 31.12.2008 r. pracował w warunkach szczególnych. Do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględniono okresy zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w E. od 15.10.1979 r. do 3.04.1991 r., gdzie wykonywał prace maszynisty ciężkich maszyn budowlanych i drogowych wymienione w Wykazie A Dziale V poz. 3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych) oraz kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony wymienione w Wykazie A Dziale VIII poz. 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Do stażu pracy w warunkach szczególnych po 31.12.2008 r. uwzględniono okresy zatrudnienia w (...)spółka z o.o. w E. od 1.10.2014 r. do 31.12.2016 r., od 1.01.2017 r. do 4.05.2018 r. oraz od 1.06.2018 r. do 31.12.2019 r., gdzie pracował jako kierowca autobusu w transporcie publicznym. Prace te wymienione są w załączniku nr 2 – wykaz prac o szczególnym charakterze - pkt 8 - do ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1924). Łącznie okresy te wynoszą ponad wymagane 15 lat.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji wyroku.

SSO Danuta Poniatowska